

Omraade indenfor Lovgivningsvirksomheden ville gaa med til vort demokratiske Princip om denne Garanti, kunne vi forhandle derom — naturligvis ikke paa andre Omraader. Det forekommer mig, at jeg har fuldstændig Ret overfor det ærede Medlem, og at hans Svar intet Svar var.

Rode: Den ærede Ordfører (Slebsager) gentog sine Bemærkninger om dette Forslags Karakter, og saa vidt jeg forstod ham, betegnede han det som et Forhandlingsgrundlag og ikke som et Ultimatum til nogen Side. Hvis dette kun indeholder den rene Selvfølgelighed, at enhver Ting, som fremlægges for Rigsdagen, er et Forhandlingsgrundlag, tror jeg, at man skulde undlade at gentage saadanne Selvfølgeligheder, fordi de i visse Tilfælde kunne se ud som Indbydelser til at kræve, og der er ingen som helst Grund til at fremsætte saadanne Indbydelser, naar det, der her foreslaas, er af den Art, at det ikke kan fraviges paa noget Hovedpunkt.

Det ærede Medlem sagde, at det ikke var noget Ultimatum til nogen Side. Nu vel, det har til vor Side været et Ultimatum, for saa vidt Flertallet ikke har villet gaa til at forandre Hovedsagen, nemlig Fremgangsmaaden. Paa andre Omraader har det ikke været et Ultimatum, for saa vidt det har imødekommet os ved at rette sig efter vor Kritik med Hensyn til Udvidelsen af den privilegerede Valgret. Men jeg vil haabe, at Forslagets Venner her i Regeringspartiet overfor Landstinget ville fastholde det, som Forslaget nu indeholder, og ikke vige paa noget Punkt der. Om selve dette Forslag brugte jeg den Betegnelse, at det kun indeholdt Fremskridt paa Valgretsudvidelsens Omraade, og at vi derfor kunde give det vor Stemme, naar det endelig forelaa. Men jeg beklager meget, at man ikke paa et andet Omraade paa samme Maade har villet anerkende vor Kritiks Berettigelse. Der fremkom her under Sagens første Behandling fra Regeringspartiets Side saa mange Udtalelser om, hvor nødtigt forskellige Medlemmer vare med til at stryge Bestemmelsen om Fastholdelsen af Enmandskredse ved Folketingsvalgene, at jeg ikke rigtig forstaaer, hvorfor man ikke ogsaa paa dette Punkt har kunnet begrænse Forslaget til det, det naturligt omfatter, naar man nu en Gang overhovedet vilde give det en saadan Begrænsning, at det ikke kom til at berøre Tingenes forfatningsmæssige Omraade. Jeg vil haabe, at de Medlemmer, som ere Tilhængere af, at man ikke gaar med til at indføre Forholds-

talsvalgmaaden til Folketinget, før man samtidig omdanner Landstinget, ville stemme for vort subsidiære Ændringsforslag, som vil betyde, at der vil være de samme forfatningsmæssige Vilkaar for Folketinget og Landstinget i Fremtiden.

Naar jeg optog det ærede Medlem fra Bræstrups (Laust Jensen) Ændringsforslag, var det dels for at udtrykke min Sympati for de Tanker, han har fremsat i Forslaget og i sine Bemærkninger til dette, men dels ogsaa foryderligere at anbefale den Fremgangsmaade, som det ærede Medlem ogsaa tiltraadte, nemlig at Forslaget blev overvejet i Udvalget. Jeg er nemlig ikke sikker paa, om det alligevel ikke vil være rigtigt at have Opholdsbestemmelsen grundlovfæstet. Det ærede Medlem er — og med Rette — meget angstelig for, at Forholdet skulde kunne forværres, men det kunde tænkes, at man ved at fjerne Opholdsbestemmelsen fra Grundloven kunde benytte Valgloven til at gøre den strengere, og det burde man ikke gaa med til. Det er jo muligt, at man kan finde en Form, hvorved man opnaar det, det ærede Medlem tilstræber, og alligevel beholder en Regel derom i Grundloven.

Til den højtærede Konseilspræsident vil jeg gerne have Lov til at gentage det Spøragsmaal, jeg i min korte Bemærkning før fremsatte, og som ikke fremkaldte noget umiddelbart Svar fra Konseilspræsidenten, nemlig om han vil være med til at forberede den Revision af Grundloven, som hans Parti selv betegner som nær forestaaende, ved Drøftelse i en Kommission.

Endelig skal jeg til det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) sige, at mine Bemærkninger om de Herrers Etkammersystem knyttede sig til hans Tale, hvori han fremstillede det Etkammersystem, som han syntes var det bedste, nemlig det norske. Dertil maatte jeg have Ret til at sige, at det kunde man aldeles ikke se af Forslaget, thi i selve den norske Grundlov er det, som er særtegnende for det norske Etkammersystem, indsat som en fast Bestemmelse, medens det Etkammer, som det socialdemokratiske Forslag tegner, er det græske Etkammersystem. I øvrigt ønskede jeg i mine Bemærkninger kun at pointere, at man kan have gode Etkammersystemer og meget slette, og at man kan have gode Tokammersystemer og meget daarlige. I Virkeligheden beror en Forfatnings Godhed, dens principielle Brugbarhed, set fra et demokratisk Synspunkt, ikke paa Spørgs-